

[Erik Appel.]

Sønderjylland nu, er Ro og Orden i baade den danske og den tyske Skoleverden.

Christmas Møller: Jeg er ikke i den samme heldige Situation, som aabenbart ikke blot det ærede Medlem Hr. Frede Nielsen, men ogsaa det ærede Medlem Hr. Erik Appel er i, at kunne tage Stilling til de her foreliggende Forslag paa Partiets Vegne. Det er lige saa godt straks ved Indledningen til de Bemærkninger, jeg skal gøre som konservativ Ordfører, at sige, at der er ikke noget enkelt Medlem af min Gruppe, som vil kunne tale paa Det konservative Folkepartis Vegne i denne Sag. Stillingen er saaledes, at der inden for Partiet er Tilhængere af Flertalsindstillingen, saaledes som det er blevet offentligt bekendt, at vor sønderjyske Repræsentant, det ærede Medlem Hr. Bartholdy, er det — og han er altsaa en Tilhænger af det Forslag, som den højtærede Undervisningsminister har forelagt —, og der er ogsaa Tilhængere, ikke blot det ærede Medlem Hr. Hvidberg, men ogsaa andre, af det Mindretalsforslag, som det ærede Medlem sammen med Redaktør Svensson har stillet i Kommissionen. Vi gaar derfor ind til Arbejdet her i Tinget straks erkendende, at saadan er det. Det er jo muligt, den højtærede Minister vil sige, at det kan ikke interessere ham saa forfærdelig meget; han har sine egne 38, og han har det ærede Medlem Hr. Frede Nielsens 48. Gaar han over paa den anden Side Vandrehallen, har han det maaske paa samme Maade i Landstinget, hvad jeg dog ikke er helt saa sikker paa, og ogsaa af den Grund kan jeg udmærket godt forstaa, at den højtærede Undervisningsminister udtalte et varmt Ønske om, at det maa kunne lykkes under Forhandlingerne paa Rigsdagen at komme til Enighed.

Jeg vil gerne sige til den højtærede Undervisningsminister, at jeg opfattede hans Forelæggelsestale saaledes, at han vilde gøre, hvad han kunde for, at det skulde være muligt under en virkelig Forhandling om denne Sag at samle Rigsdagens Partier, og jeg kan paa hele den konservative Rigsdagsgruppes Vegne sige, at vi vil have nøjagtigt det samme Maal som den højtærede Minister i saa Henseende. Jeg maa maaske ogsaa have Lov til at sige, at jeg opfattede den højtærede Undervisningsministers Tale — en Tale, jeg saa at sige i alle Henseender syntes overmaade godt om — som et Udtryk for, at Undervisningsministeren befandt sig ikke vel ved paa dette vigtige Omraade at være i Modsætning til en Række

fremtrædende Nordslesvigere, som gennem alle disse 25 Aar og ogsaa længe inden har udført en Gerning specielt paa dette Omraade og vel er vore første Eksperter paa det.

Naar man nu skal tage Stilling til dette meget vanskelige Problem, saaledes som det foreligger for det høje Ting, er der efter min Opfattelse ved Siden af Enkeltheder i Forslaget, som jeg ikke skal beskæftige mig med, seks Spørgsmaal, der melder sig til Bedømmelse og Behandling. Det første og det, jeg lægger en aldeles afgørende Vægt paa, er dette, at man, naar man nu efter alt, hvad vi har oplevet, skal gennemføre en Ordning i Danmark for det sønderjyske Skolevæsen og skal tage Stilling til Spørgsmaalet om de tysksprogede Skoler, gennemfører en Ordning, *som kan holde*. Jeg anser det for at være af aldeles afgørende Betydning, at vi ikke tager Stilling til Spørgsmaalet efter, hvad vi har oplevet, og ikke efter, hvad vi kunde ønske i alle Henseender, men skaber en Ordning, som vi er sikre paa ogsaa om nogle Aar, naar mange Forhold kan være anderledes, dog kan holde, er retfærdig, er retsindig, er i Overensstemmelse med dansk Sind og Aand. Jeg hører til dem, som skyder dette Hensyn i Forgrunden — det tror jeg ogsaa har spillet en aldeles afgørende Rolle for det ærede Medlem Hr. Hvidberg og det tidligere ærede Medlem Hr. Svensson. Jeg er enig med det ærede Medlem Hr. Erik Appel i, at nu skal vi jo heller ikke gøre Uoverensstemmelserne mellem Flertal og Mindretal større, end de er. I denne Forbindelse vil jeg gerne understrege, at det, der var det afgørende for det ærede Medlem Hr. Hvidberg og Redaktør Svensson, var jo Udsættelse et Aar. Det haster ikke med den endelige Ordning. Det er meget, meget vigtigere, at den Ordning, vi faar, kan holde, og jeg maa have Lov til at sige, at jeg ser saaledes paa Perioden fra 1920 til 1939, som vi jo startede med en meget frisindet og liberal Ordning, og hvor vi, hvad den højtærede Undervisningsminister ogsaa med Rette fremhævede, var meget stolte af denne Ordning — jeg ser saaledes paa Udviklingen fra 1920 til 1939, at den viser os, at selv med denne meget frisindede og liberale Ordning var det svært for os at faa Ordningen til at holde, ja, at Sandheden er den, at vi ikke formaaede det. Der kan maaske, som Sagen ligger, være Grund til at gøre den Bemærkning til det ærede Medlem Hr. Frede Nielsen, at det var hans Parti, der i Slutningen af 1920'erne i Herning startede med at give Indrømmelser, som faktisk alle vi andre var imod.